

1. Uvod u mikroservisne aplikacije

Tema ovih časova je upoznavanje studenata sa planom kursa i obavezama na kursu, kao i razvijanje jednostavnog mikroservisa sa MongoDB SUBP.

1. O kursu

- Sajt kursa: <http://rs2.matf.bg.ac.rs/>
- Prezentacija: <http://rs2.matf.bg.ac.rs/vezbe/o-kursu.pdf>
- O seminarским radovima: <http://rs2.matf.bg.ac.rs/seminarski-radovi/>
- Neophodni alati:
  - Visual Studio (Windows), Visual Studio for Mac (OSX), Visual Studio Code (Windows, OSX, Linux), JetBrains Rider (Windows, OSX, Linux)
  - .NET 5 (Windows, OSX, Linux)
  - Docker Desktop (Windows, OSX), Docker Server (Linux)

2. O mikroservisnim aplikacijama

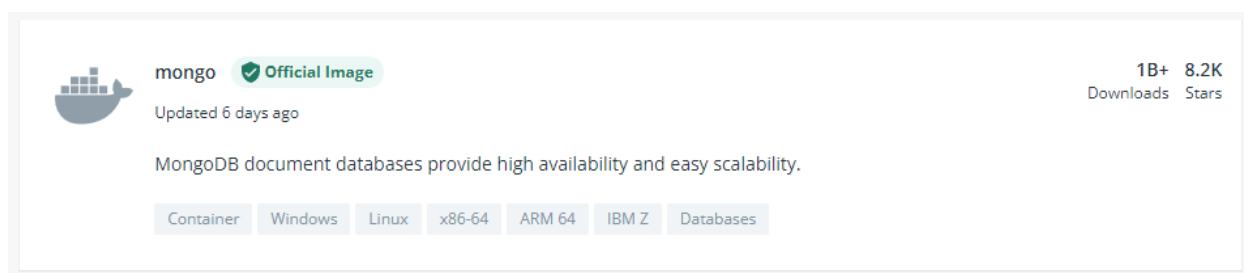
- Ukratko proći kroz tekst: <http://rs2.matf.bg.ac.rs/vezbe/ukratko-o-mikroservisima.pdf>

3. Razvoj Catalog.API mikroservisa

- Priprema MongoDB kontejnera
- Kreiranje projekta i instalacija paketa
- Razvoj mikroservisa
- Pokretanje i debugiranje aplikacije

Priprema MongoDB kontejnera

Na stranici <https://hub.docker.com/> uneti „mongo“ u polje za pretragu. Otvoriti sledeću stranicu:

Osnovni MongoDB pojmovi: baza dokumenata, dokumenti, jedinstveni ključevi (`_id`), kolekcije, indeksi (nad `_id`).

Pokretanje mongo kontejnera:

- Otvoriti Powershell
- **`docker run --name mongo_catalog -p 27017:27017 -d mongo`**

Ove naredbe ispisuju identifikator kontejnera u kojem je pokrenut MongoDB SUBP. Korisne docker naredbe:

- Ispisuje sve pokrenute kontejnere
  - **`docker ps`**
- Ispisuje sve kontejnere
  - **`docker ps -a`**
- Ispisuje samo identifikatore pokrenutih kontejnera

- **docker ps -q**
- Pokreće ugašeni kontejner
  - **docker start IDENTIFIKATOR_KONTEJNERA**
- Zaustavlja pokrenuti kontejner
  - **docker stop IDENTIFIKATOR_KONTEJNERA**
- Uklanja kontejner
  - **docker rm IDENTIFIKATOR_KONTEJNERA**
- Uklanja sve kontejnere sa sistema
  - **docker rm \$(docker ps -aq)**
- Kreira novi kontejner na osnovu slike čiji je naziv **IME_SLIKE** na hub.docker.com i pokreće ga
  - **docker run IME_SLIKE**
- Kreira novi kontejner na osnovu slike i pokreće ga, pri čemu mu daje ime **IME_KONTEJNERA**
  - **docker run --name IME_KONTEJNERA IME_SLIKE**
- Kreira novi kontejner na osnovu slike i pokreće ga, pri čemu se vrši preslikavanje portova, tako što se **UNUTRAŠNJI_PORT** preslikava na **SPOLJNI_PORT** u localhost-u
  - **docker run -p SPOLJNI_PORT:UNUTRAŠNJI_PORT IME_SLIKE**
- Kreira novi kontejner na osnovu slike i pokreće ga, ali u pozadini (terminal se ne blokira)
  - **docker run -d IME_SLIKE**
- Čita (i prati, ako se navede opcija -f) sve logove za pokrenuti kontejner
  - **docker logs -f IME_KONTEJNERA**
- Pokreće interaktivni terminal u kontejneru. Ovo je korisno za izvršavanje proizvoljnih naredba
  - **docker exec -it IME_KONTEJNERA /bin/bash**

Kada se prikačimo za mongo kontejner, dostupan nam je CLI alat **mongo** kojim možemo izvršavati proizvoljne naredbe za upravljanje mongo bazom. Neke osnovne komande ovog alata su:

- Prikazuje sve baze podataka
  - **show dbs**
- Bira bazu podataka **BAZA_PODATAKA** za koju će se odnositi sve dalje naredbe (odabrana BP biće dostupna kroz objekat **db**)
  - **use BAZA_PODATAKA**
- Čitanje svih dokumenata iz kolekcije **IME_KOLEKCIJE**
  - **db.IME_KOLEKCIJE.find({})**
- Unošenje novog dokumenta u kolekciju **IME_KOLEKCIJE**
  - **db.IME_KOLEKCIJE.insertOne({ name: 'Pera', prezime: 'Perić' })**
- Ažuriranje
  - **db.IME_KOLEKCIJE.updateOne({ name: 'Pera' }, { \$set: { izmenjen: true } })**
- Brisanje
  - **db.IME_KOLEKCIJE.deleteOne({ name: 'Pera' })**

Kreiranje projekta i instaliranje paketa

S obzirom da započinjemo razvoj „od nule“, potrebno je prvo da napravimo jedan *Solution* pre nego što kreiramo bilo koji projekat:

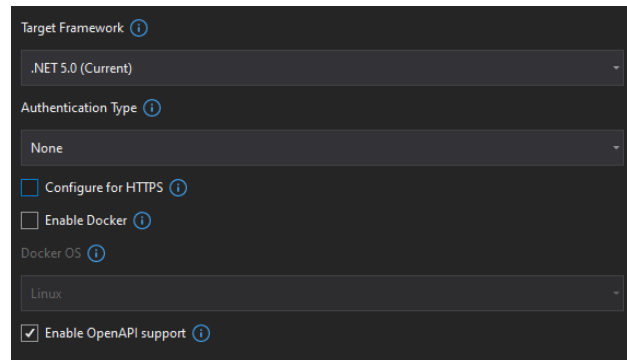
- File > New > Project
- Blank Solution
- Popuniti neophodnim podacima:
  - Solution name: **Webstore**
  - Location: **LOKACIJA_LOKALNOG_REPOZITORIJUMA**
  - Solution: **Create new solution**
- Create

Sada možemo da kreiramo nove projekte:

- Desni klik na ime *Solution-a*
- Add > New Project
- ASP.NET Core Web API
- Popuniti neophodnim podacima:
  - Project name: **Catalog.API**
  - Location: **LOKACIJA_LOKALNOG_REPOZITORIJUMA\Services\Catalog**
- Next
- Odabrati opcije kao na slici pored:
- Create

Pre nego što krenemo sa razvojem, potrebno je da instaliramo neophodne pakete. Otvoriti *NuGet Package Manager* sledećim koracima:

- Desni klik na naziv projekta
- Manage NuGet Packages

Prvo ćemo ažurirati sve pakete koji su do sada instalirani:

- Updates
- Select all packages
- Update

Zatim je potrebno otvoriti tab „Browse“ i tu pronaći i instalirati sledeće pakete:

- MongoDB.Driver

Razvoj mikroservisa

API mikroservisa je opisan narednom slikom:

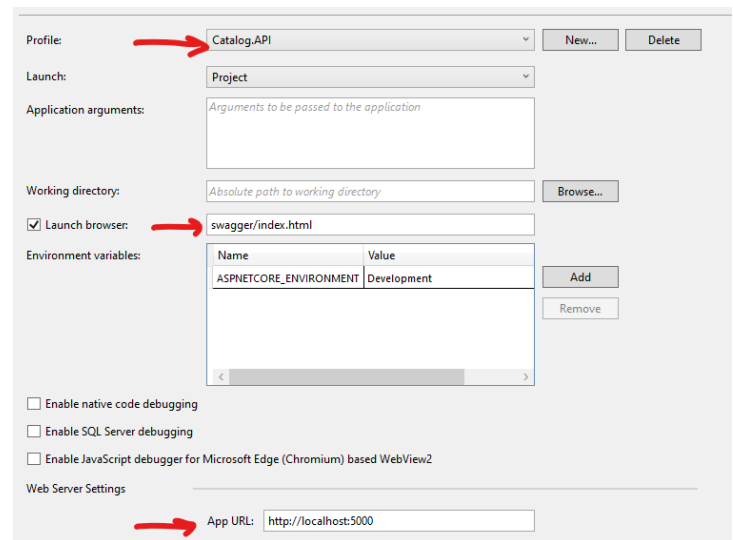
Catalog		^
GET	/api/v1/Catalog	▼
POST	/api/v1/Catalog	▼
PUT	/api/v1/Catalog	▼
GET	/api/v1/Catalog/{id}	▼
DELETE	/api/v1/Catalog/{id}	▼
GET	/api/v1/Catalog/GetProductByCategory/{category}	▼

Prvo podešavamo opcije za pokretanje aplikacije:

- Desni klik na naziv projekta
- Properties
- Debug
- Podesiti opcije sa slike pored:

Zatim prelazimo na kodiranje, prema narednom redosledu:

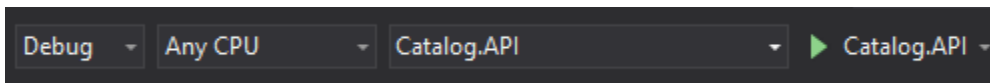
- Entities
  - Product.cs
- Data
  - ICatalogContext.cs
  - CatalogContext.cs
  - CatalogContextSeed.cs
- Repositories
  - IProductRepository.cs
  - ProductRepository.cs
- Controllers
  - CatalogController.cs

Sada je preostalo da dodamo ubrizgavanje zavisnosti, što se nalazi u Startup.cs datoteci.

Pokretanje i debugiranje aplikacije

Iz gornjeg menija odabrati naredne opcije i pokrenuti aplikaciju:

Postaviti u nekom zahtevu tačku prekida i prolaziti kroz kod. Prikazivati Visual Studio okruženje za debugiranje.

2. Višestruki mikroservisi. Kontejnerizacija aplikacije.

Tema ovih časova je rad sa Redis, distribuiranom keš memorijom i kontejnerizacija projekata pomoću Docker i Docker Compose alata.

1. Razvoj Basket.API mikroservisa

Priprema Redis kontejnera

Na stranici <https://hub.docker.com/> uneti „redis“ u polje za pretragu. Otvoriti sledeću stranicu:

Osnovni Redis pojmovi: baza ključ-vrednost, keš memorija, prednosti i ograničenja (<https://redis.io/topics/faq>).

Pokretanje redis kontejnera:

- Otvoriti Powershell
- **docker run -d -p 6379:6379 --name redis_basket redis**

Kada se prikačimo za redis kontejner, dostupan nam je alat **redis-cli** kojim možemo izvršavati proizvoljne naredbe za upravljanje redis bazom. Neke osnovne komande ovog alata su:

- Provera da li je baza spremna (očekuje se odgovor PONG)
  - ping
- Postavljanje vrednosti
  - set **KLJUČ VREDNOST**
- Čitanje vrednosti
  - get **KLJUČ**

Kreiranje projekta i instaliranje paketa

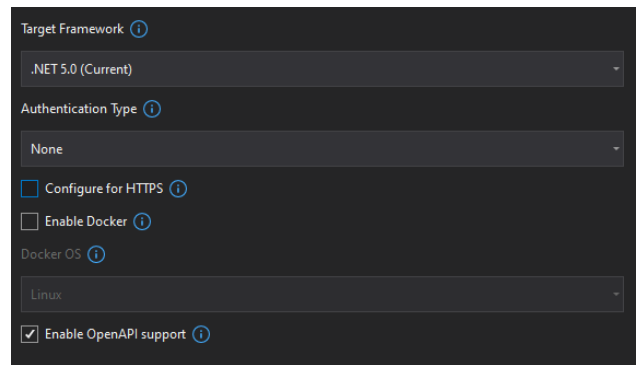
Dodajemo novi projekat u okviru već napravljenog *Solution-a*:

- Desni klik na ime *Solution-a*
- Add > New Project
- ASP.NET Core Web API
- Popuniti neophodnim podacima:
  - Project name: **Basket.API**
  - Location:
LOKACIJA_LOKALNOG_REPOZITORIJUMA\Services\Basket

- Next
- Odabrati opcije kao na slici pored:
- Create

Pre nego što krenemo sa razvojem, potrebno je da instaliramo neophodne pakete. Otvoriti *NuGet Package Manager* sledećim koracima:

- Desni klik na naziv projekta
- Manage NuGet Packages

Prvo ćemo ažurirati sve pakete koji su do sada instalirani:

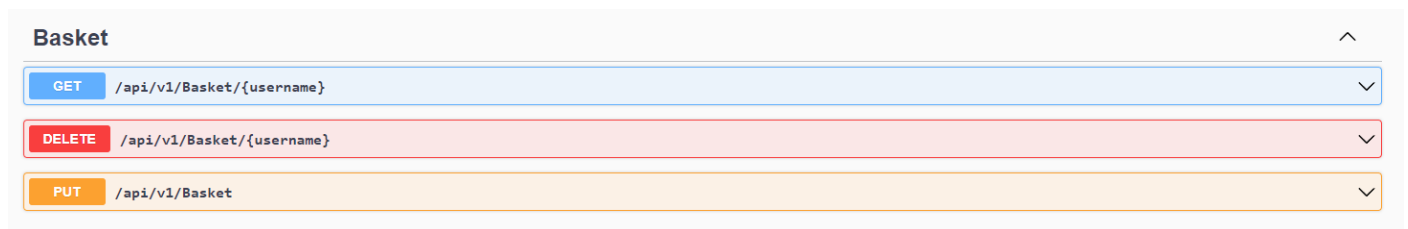
- Updates
- Select all packages
- Update

Zatim je potrebno otvoriti tab „Browse“ i tu pronaći i instalirati sledeće pakete:

- Newtonsoft.Json
- Microsoft.Extensions.Caching.StackExchangeRedis

Razvoj mikroservisa

API mikroservisa je opisan narednom slikom:

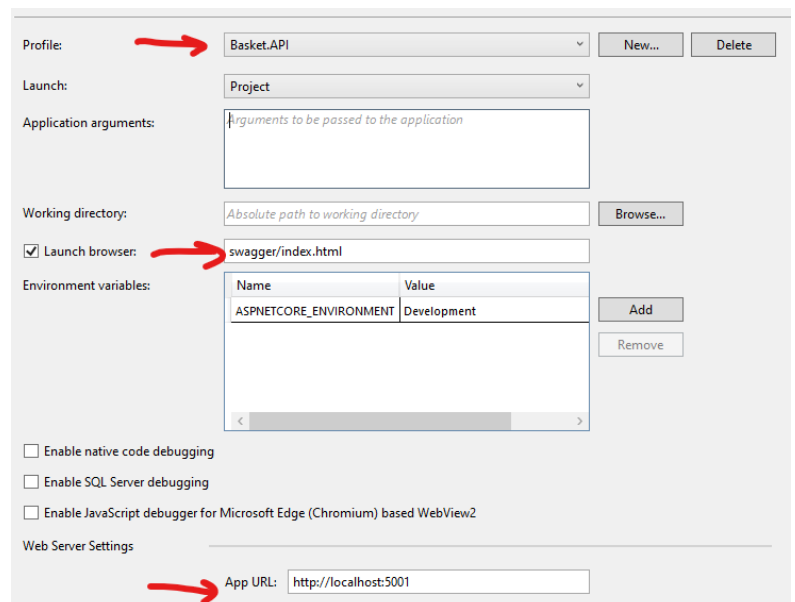

Prvo podešavamo opcije za pokretanje aplikacije:

- Desni klik na naziv projekta
- Properties
- Debug
- Podesiti opcije sa slike pored:

Zatim prelazimo na kodiranje, prema narednom redosledu:

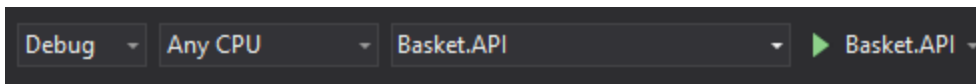
- Entities
  - ShoppingCartItem.cs
  - ShoppingCart.cs
- Repositories
  - IBasketRepository.cs
  - BasketRepository.cs
- Controllers
  - BasketController.cs

Sada je preostalo da dodamo ubrizgavanje zavisnosti, što se nalazi u *Startup.cs* datoteci.

Pokretanje i debugiranje aplikacije

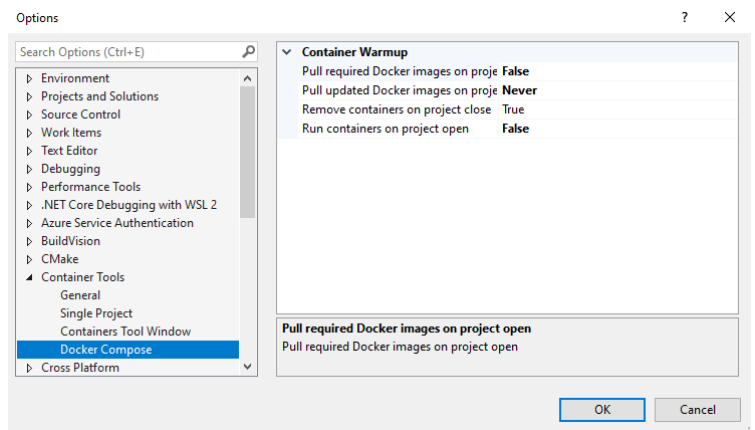
Iz gornjeg menija odabrati naredne opcije i pokrenuti aplikaciju:

2. Kontejnerizacija projekata

Pre nego što bilo šta uradimo, preporuka je da postavimo naredne opcije u Visual Studio alatu, kako bismo izbegli neka suvišna pokretanja Docker Compose alata:

- Tools > Options
- Otvoriti Container Tools grupu opcija
- Odabrati opciju Docker Compose
- Odabrati opcije sa naredne slike:

Dodavanje podrške za Docker Compose projektu:

- Desni klik na naziv projekta
- Add > Container Orchestrator Support
- Docker Compose
- Ok
- Linux
- Ok

Proći kroz generisani **Dockerfile** i objasniti neke najvažnije elemente, a zatim objasniti **docker-compose.yml** i **docker-compose.override.yml** datoteke.

Dodati naredne resurse u **docker-compose.yml** datoteku:

services:

catalogdb:

image: mongo

basketdb:

image: redis:alpine

volumes:

mongo_data:

Dodati naredne resurse u **docker-compose.override.yml** datoteku:

services:

catalogdb:

container_name: catalogdb

restart: always

ports:

- "27017:27017"

volumes:

- mongo_data:/data/db

basketdb:

container_name: basketdb

restart: always

ports:

- "6379:6379"

catalog.api:

container_name: catalog.api

environment:

- ASPNETCORE_ENVIRONMENT=Development
- "DatabaseSettings:ConnectionString=mongodb://catalogdb:27017"

depends_on:

- catalogdb

ports:

- "8000:80"

basket.api:

container_name: basket.api

environment:

- ASPNETCORE_ENVIRONMENT=Development
- "CacheSettings:ConnectionString=basketdb:6379"

depends_on:

- basketdb

ports:

- "8001:80"

Pokretanje projekta iz komandne linije

Pokretanje kontejnera iz komandne linije se vrši alatom **docker-compose** koja ima nekoliko važnih komandi (opcija **-d** označava da će se proces nastaviti u pozadini, kako se ne bi blokirao terminal):

- Izgradnja svih kontejnera
  - **docker-compose build**
- Podizanje svih kontejnera
  - **docker-compose up -d**
- Izgradnja i podizanje svih kontejnera
  - **docker-compose up --build -d**
- Zaustavljanje svih kontejnera
  - **docker-compose stop**
- Zaustavljanje i uklanjanje svih kontejnera
  - **docker-compose down**
- Specifikovanje datoteka koje se koriste za podizanje/spuštanje svih kontejnera
  - **docker-compose -f docker-compose.yml -f docker-compose.override.yml up --build -d**
  - **docker-compose -f docker-compose.yml -f docker-compose.override.yml**

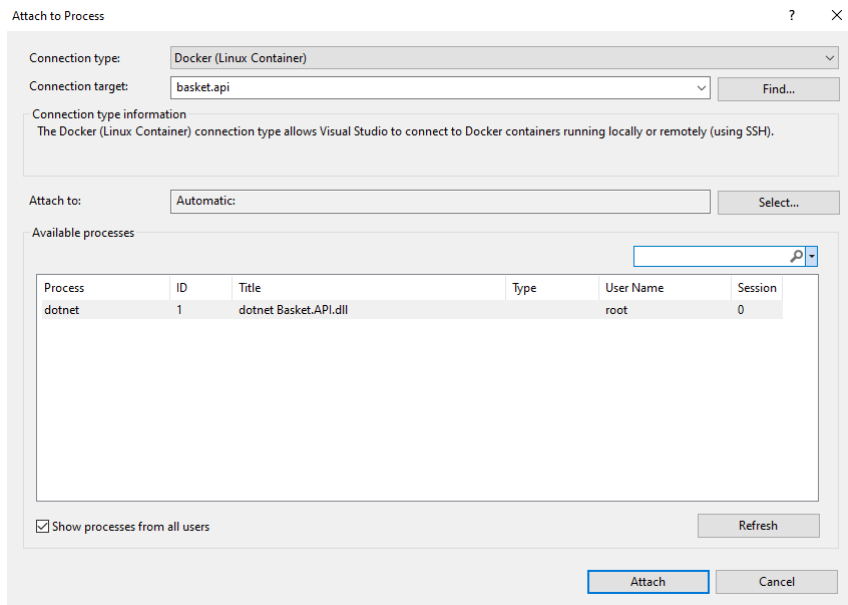
Debugiranje projekata u kontejneru

Kako bismo omogućili debugiranje projekata koji se pokreću u kontejneru, potrebno je da ručno *zakačimo* debager za proces koji se izvršava u kontejneru. Potrebno je izvršiti naredne korake:

- Debug > Attach to Process
- Za „Connection type“ odabrati Docker (Linux Container)
- Odabrati dugme Find
- Nakon nekoliko sekundi bi trebalo da se pojavi spisak svih podignutih kontejnera. Odabrati, na primer, basket.api projekat, pa dugme Ok
- U tabeli „Available processes“ bi trebalo da se pojavi „dotnet“ proces, kao na slici ispod

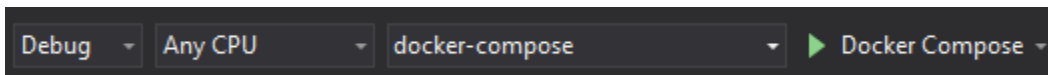

- Odabrati taj proces, pa dugme Attach
- Odabrati opciju „Managed (.NET Core for Unix)“, pa dugme Ok
- Posle nekoliko sekundi, debager će biti *zakačen* za proces

Pokretanje projekta iz Visual Studio alata

Nakon što smo napravili **docker-compose** projekat, potrebno je da odaberemo naredne opcije u glavnom meniju:

Klikom na pokretanje se vrše naredne akcije:

- Izgrađuje se kod iz *Solution-a*
- Izgrađuju se kontejneri
- Pokreću se kontejneri
- Pokreće se debager i automatski se zakači za izvršni kod

Neke napomene

- Prednosti korišćenja su automatsko podizanje i automatsko debugiranje.
- Gašenjem projekta (bilo iz Visual Studio alata, gašenjem pregledača ili gašenjem terminala) se ne gasu kontejneri, ali se ne mogu ugasiti iz **Docker Desktopa**, pa je neophodno uraditi **Build > Clean solution** iz glavnog menija – obavezno pre zatvaranja Visual Studio alata.
- Treba imati u vidu da će se konfiguracija prvo pročitati iz **appsettings.json** i **appsettings.Development.json** datoteka nego iz **docker-compose.yml** datoteka. Preporuka je da se prepisu sve promenljive okruženja iz Yaml datoteka u json pre pokretanja. Naravno, ovime se onemogućava pojedinačno pokretanje projekata iz Visual Studio alata.
- Debugiranje u kontejnerima je nešto sporije u odnosu na debugiranje aplikacija koje su pokrenute na host računaru, ali funkcioniše identično.

Docker Desktop

Takođe, pokazati u alatu Docker Desktop prikaz nakon pokretanja, logove i osnovne informacije:

